

«Kommersiýa banklary we bank işi hakynda»

Türkmenistanyň kanuny 2011-nji ýylyň 25-nji martynda kabul edilen № 168-IV Türkmenistanyň Kanuny esasynda güýjüni ýitiren.

TÜRKMENISTANYŇ

KANUNY

VI-6-A

Kommersiýa banklary we bank işi hakynda

(Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary 1993 ý. № 9-10, 87- madda)

(Türkmenistanyň 23.09.1994 ý. № 968-XII we 02.07.2009 ý. № 44-IV Kanunlary

esasynda girizilen üýtgetmeler we goşmaçalar bilen)

I bölüm.

UMUMY DÜZGÜNLER

1-nji madda. Esasy düşüňjeler

Şu Kanunda peýdalanylýan düşüňjeleriň şu aşakdaky ýaly manysy bardyr:

«Ýolbaşçy» diýen düşüňje bankyň Prawleniýesiniň, bankyň auditorçylyk gullugynyň agzasy bolup durýan adamy ýa-da bankyň adyndan borçnamalary almaga ygtyýary bar bolan adamy aňladýar:

«Bank işi» diýen düşüňje 13-nji maddada görkezilen işiň görnüşlerini aňladýar;

«Bank ygtyýarnamasy» diýen düşüňje Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan berilýän, banka öz işini amala aşyrmaga hukugyň berlendigini görkezýän ygtyýary aňladýar;

«Bank krediti» diýmeklik banklar tarapyndan karz pullaryň berilmegini, berlen we tölenilmedik summany hem-de şol summa üçin prosentleri ýa-da başga bir ýygymlary yzyna gaýtarmaga bolan hukuga derek pullaryň summasyny bermek boýunça borçnamany, krediti tölemeginiň möhletini gaýra goýmagy, goýberilen kepilnamalary, bergi borçnamasyny, ýa-da şol summany almak üçin hukugyň edinilmegini aňladýar;

«Bergi borçnamasy» diýen düşünje bergi dokumentini ýa-da şeýle dokumente barabar bolan, bergi borçnamasyny ýazylmak ýa-da çalyşmak boýunça satyn almaga hukuk berýän islendik beýleki dokumenti aňladýar; bergi borçnamalary sertifikatlar görnüşde ýa-da buhgalterçilik ýazgylar görnüşde ýa bolmasa bank praktikasynda kabul edilen başga bir görnüşlerde bolup biler;

«Türkmenistanyň Merkezi banky» diýmeklik Türkmenistanyň milli bankyny aňladýar;

«Ustawlaýyn kapitala ep-esli gatnaşmak» diýmeklik ýuridiki tarap bolup durýan bankyň ustawlaýyn kapitalyna şol kapitalyň ýigrimi prosentine barabar möçberde paýly gatnaşmagy, ýa-da şol ýuridiki tarapyň dolandyrylmagyna we syýasatyna Türkmenistanyň Merkezi bankynyň kadalarynda kesgitlenilişi ýa-ly, ep-esli täsir etmäge mümkinçilik berýän ses hukugyny aňladýar;

«Daşary ýurt banklarynyň filialy» diýmeklik bank işini alyp barmaga Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan berlen ygtyýarnamasy bar bolan daşary ýurt ýuridiki tarapy aňladýar, olaryň aksiýalarynyň kontrollyk paketi bolýar.

«Kommersiýa banky» diýmeklik munuň özi ýuridiki taraply kommersiýa edarasy bolup, şu Kanun we Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan berilýän ygtyýarnama (rugsat) esasynda oňa ýuridiki we fiziki taraplaryň pul serişdelerini çekmäge hem-de şol serişdeleri yzyna gaýtaryp bermek, tölemek we möhletine goýmak şerti bilen öz adyndan ýerleşdirmäge, şeýle hem gaýry bank operasiýalaryny geçirmäge hukuk berlendigini aňladýar.

2-nji madda. Türkmenistanda bank sistemasy we onuň hukuk esasy

Türkmenistanyň bank sistemasy şu aşakdakylary öz içine alýar: Türkmenistanyň Merkezi banky milli bank hasaplanýar we Türkmenistanyň döwletiniň adyndan hem-de onuň tabşyrygy boýunça halkara arenasynda hereket edýär, ýurduň içersinde kredit-pul gatnaşyklaryny kadalaşdyrýar, pul belliklerini goýbermäge we şolary dolanyşykdan aýyrmaga agdyklaýyn hukugy bardyr hem banklara ygtyýarnamalar berýär. Onuň işi «Türkmenistanyň Merkezi banky hakyndaky» Türkmenistanyň Kanuny we Türkmenistanyň beýleki kanunçylyk aktlary bilen düzgünleşdirilýär.

Kommersiýa banklary, edaralary Türkmenistanyň kanunlary tarapyndan göz önünde tutulan eýeçiligiň dürli formalaryna esaslanýar. Olaryň işi şu Kanun, Türkmenistanyň beýleki kanunçylyk aktlary, banklaryň ustawlary, Türkmenistanyň Merkezi bankynyň

ustawy we normatiw aktlar bilen kadalaşdyrylýar.

Türkmenistanyň territoriýasyndaky daşary ýurt banklarynyň, olaryň filiallarynyň işi bellige alnan pursatyndan we Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan ygtyýarnamalar alandan soň rugsat berilýär hem-de şu Kanun we Türkmenistanyň beýleki kanunçylyk aktlary bilen düzgünleşdirilýär. Türkmenistanyň territoriýasyndaky daşary ýurt banklarynyň wekillikleri Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan işlenip düzlen kadalar bilen düzgünleşdirilýär.

3-nji madda. «Bank» sözünü ulanmak

«Bank» sözünü ýa-da şol sözden döredilen sözleri şu Kanuna laýyklykda berlen bank ygtyýarnamasy bolmadyk ýuridiki tarapyň adyndan ulanylmagyna ýol berilmeýär, şu adalganyň (terminiň) ulanylmagynyň häzirki hereket edýän kanunlarda, halkara ylalaşyklarynda göz önünde tutulan halatlary, şeýle hem şol terminiň bank işine degişli däl halatlary muňa girmeýär.

4-nji madda. Banklaryň garaşsyzlygy

Kommersiýa banklary özleriniň gündelik bank işi bilen baglanyşykly kararlary ýerine ýetiriji we serenjam beriji döwlet häkimiýet we dolandyryş organlaryndan garaşsyzlykda kabul edýärler.

5-nji madda. Döwletiň we banklaryň jogapkärçiligini aýyl-saýyl etmek

Türkmenistanyň banklary döwletiň borçnamalary babatda jogap bermeýärler, döwlet banklaryň borçnamalary babatda jogap bermeýär, şu Kanun, Türkmenistanyň beýleki kanunçylyk aktlary arkaly göz önünde tutulan halatlar hem-de banklaryň ýa-da döwletiň şeýle jogapkärçiligi çekýän halaty muňa girmeýär.

II bölüm.

KOMMERSIÝA BANKLARYNY AÇMAGYŇ WE OLARYŇ IŞINI BES ETMEGIŇ TERTIBI, KOMMERSIÝA BANKLARYNYŇ IŞI

6-njy madda. Kommersiýa banklarynyň esaslandyryjlary, aksionerleri (gatnaşyjylary)

Kommersiýa banklarynyň esaslandyryjlary, aksionerleri (gatnaşyjylary) hökmünde ýuridiki we fiziki taraplar bolup bilerler. Esaslandyryjlaryň, aksionerleriň (gatnaşyjylaryň) her biriniň üleş paýy ustaw kapitalynyň möçberiniň 35 prosentinden köp bolmaly däldir.

7-nji madda. Banklaryň işlerine ygtyýarnama bermek

Kommersiýa we beýleki banklar özleriniň işini Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan berlen ygtyýarnamalar esasynda alyp barýarlar. Bank ygtyýarnamasy hakyndaky towakganama Türkmenistanyň Merkezi bankynyň kadalarynda görkezilen nusgada şu aşakdaky dokumentler ýazmaça görnüşinde Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan kabul edilýär:

bankyň ustawlaýyn fonduna goýlan maýa goýumlarynyň (inwestisiýalaryň) çeşmeleri hakyndaky deklarasiýa;

bankyň ustawy;

esaslandyryş şertnamasy;

esaslandyryjlaryň ýygnaşgynyň protokoly;

wagtlaýyn toplaýyş sçýotuna doly geçirilen ustawlaýyn fonduň summasynyň 30 prosentden az bolmadyk möçberiniň geçirilendigini tassyklaýan töleg dokumentiniň göçürmesi (kopiýasy);

teklip edilýän bankyň ustawlaýyn we ýazylyşyk kapitalynyň möçberleri hem-de ýazylyşyk aksiýalarynyň kapitaly boýunça tölenilen summalar;

bankyň döredilmeginiň ykdysady esaslandyrylmasy;

perspektiwalyk hasaplaşyk balansy;

bankyň peýdasynyň girdejileriniň we çykdajylarynyň plany;

resmi ady we ýuridiki adresi;

aksiýalaryň baş prosentiniň deňeçerligine barabar (ekwiwalentine) ýa-da şondan-da köp prosentine eýe bolan fiziki tarapyň ady, ýaşaýan ýeri, kesp-käri ýa-da hünäri;

Türkmenistanyň territoriýasynda Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan berlen ygtyýarnama ýok mahaly ýuridiki we fiziki taraplardan pul goýumlaryny ýa-da beýleki

tölenilýän serişdeleri almak hem-de öz hasabyna kreditleri bermek gadagandyr.

8-nji madda. Banklaryň bellige alynmagy

Şol bir wagtyň özünde bank operasiýalarynyň geçirilmegi üçin ygtyýarnamanyň berilmegi bilen Türkmenistanyň Merkezi banky kommersiýa bankyny ýa-da beýleki banky bellige almagy tölegli esasyda geçirýär.

Türkmenistanyň Merkezi banky banklaryň reýestrini ýöredýär. Reýestre esasy kommersiýa banklarynyň we filiallarynyň ady, adresi ýazylýar. Ygtyýarnamasy yzyna alnan banklar baradaky ähli maglumat reýestrden aýrylýar we arhiwde saklanýar.

Kommersiýa we beýleki banklar, şol sanda daşary ýurt banklary-da Türkmenistanyň kanunlarynda bellenen tertipde eýeçiligiň we hojalygy ýöretmegiň ähli görnüşlerindäki kärhanalary hem-de guramalary bellige alýan Ýeke-täk döwlet organynyň düzümine girýär.

Kommersiýa we beýleki banklar, şol sanda daşary ýurt banklary-da ýuridik tarapyň hukugyna döwlet tarapyndan bellige alnanlygy (gaýtadan bellige alnanlygy) hakyndaky şahadatnamany eýeçiligiň we hojalygy ýöretmegiň ähli görnüşlerindäki kärhanalary hem-de guramalary bellige alýan Ýeke-täk döwlet organyndan alan pursatyndan başlap eýe bolýarlar.

9-njy madda. Kommersiýa banklary tarapyndan filiallary we wekillikleri açmagyň tertibi

Kommersiýa banklary Türkmenistanyň territoriýasynda we onuň çäklerinden daşarda öz filiallaryny we wekilliklerini açyp bilerler hemem bu barada Türkmenistanyň Merkezi bankyny habarly edýärler.

Türkmenistanyň territoriýasynda açylýan banklaryň filiallarynyň we wekillikleriniň bellige alynmagy üçin zerur bolan dokumentleriň sanawyny Türkmenistanyň Merkezi banky kesgitleýär.

10-njy madda. Bankyň ygtyýarnamasy boýunça karar

Türkmenistanyň Merkezi banky bankyň ygtyýarnamasy hakyndaky towakganamany we ygtyýarnamanyň berilmegi üçin degişli dokumentleri alnan gününden başlap üç aýyň dowamynda karar kabul edýär hem-de öz karary hakynda arza berijä ýazmaça görnüşde

habar berýär. Merkezi bank ygtyýarnamany bermekden boýun gaçyrmak hakyndaky ýa-da bankyň işini çäklendirmek hakyndaky kararda ygtyýarnamany bermekden boýun gaçyrmaga, ýa bolmasa çäklendirmelere esas bolan sebäpleri hem görkezmelidir. Banklara ygtyýarnama bermekden boýun gaçyrmak hakyndaky kararyň üstünden sud tertibinde şikaýat edilip bilner.

Türkmenistanyň Merkezi banky bank ygtyýarnamasynyň berilmegi hakyndaky towakganama garamagyň ýokarda görkezilen möhletinden öz günäsi boýunça çykan halatynda, ol kommersiýa bankyny esaslandyryjylara möhletden çykyan her bir gün üçin kommersiýa bankynyň yglan edilen ustawlaýyn kapitalynyň 0,01 prosenti möçberinde jerime töleýär.

Daşary ýurt bankynyň filialyna bank ygtyýarnamasyny bermeklik şol daşary ýurt bankynyň öz baş edarasynyň ýerleşen ýeri bolan ýurdundan pul goýumlaryny ýa-da beýleki tölenilýän serişdeleri almaga ygtyýarly bolan halatynda amala aşyrylýar. Ygtyýarnamalar diňe daşary ýurt döwletiniň degişli daşary ýurt bankynyň işine gözegçilik edýän ygtyýarly häkimiýetler bilen konsultasiýalar geçirilenden soň Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan berilýär.

Bank ygtyýarnamalary möhlet kesgitlenmän berilýär we başga biriniň eline berilmeýär.

11 -nji madda. Bank ygtyýarnamasyny yzyna almak

Türkmenistanyň Merkezi banky şu aşakdaky halatlarda ygtyýarnamany yzyna alyp biler, ýagny:

36-njy maddanyň bozulmagy sebapli;

eger ygtyýarnama hakykata laýyk däl ýa-da galp maglumatlar esasynda alnan bolsa;

bank ygtyýarnamany edinen döwründen başlap, bir ýylyň dowamynda ony peýdalanmadyk bolsa, ýa bolmasa öz adyndan kreditleri bermegi, ýa-da ýuridiki we fiziki taraplardan pul goýumlaryny ýa bolmasa beýleki tölenilýän serişdeleri almagy bes eden bolsa;

eger banklaryň goşulmagy, birikmegi ýa-da bölünmegi ýüze çykan bolsa;

eger bir ýylyň dowamynda bankyň Türkmenistanyň Merkezi bankynyň kadalary boýunça talap edilýän nagt minimal kapitaly we rezerwleri ýok bolsa ýa-da onuň işi durnukly däl bolsa we bank özüne ynanylan aktiwleriň howpsuzlygyny mundan beýläk kepillendirip bilmeýän bolsa;

eger daşary ýurt bankynyň filialynda onuň esasy edarasynyň ýerleşen ýeri bolan ýurduň çäklerinden daşarda ýuridiki we fiziki taraplardan pul goýumlaryny ýa-da beýleki tölenilýän serişdeleri almaga ygtyýary ýok bolsa ýa-da ol şeýle ygtyýary ýitiren bolsa;

Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan ygtyýarnamanyň yzyna çagyrylmagy bankyň ýatyrylandygy hakyndaky karar hasaplanýar. Ygtyýarnamany yzyna çagyrmazdan ozal, goýberilen bozulmalaryň düzedilmegi üçin önünden duýduruş çäreleri görülmelidir.

Bank ygtyýarnamasyny yzyna almak hakyndaky karar bir aý möhletde kabul edilýär hem-de onuň yzyna çagyrylmagynyň esaslary görkezilip, degişli banka ýazmaça habar berilýär.

12-nji madda. Bank ygtyýarnamasyny yzyna almak hakyndaky karary çap etmek we onuň güýje girmegi

11-nji madda laýyklykda bank ygtyýarnamasyny yzyna almak hakyndaky karar ol kabul edileninden soň 10 günüň dowamynda Türkmenistanyň resmi gazetinde çap edilýär we karar çap edilen gününden ýa-da kararda görkezilen günden başlap güýje girýär.

Banky ýatymagyň tertibi Türkmenistanyň kanunlary we Türkmenistanyň Merkezi bankynyň normatiw aktlary bilen düzgünleşdirilýär.

13-nji madda. Banklaryň işi

Banklar şu aşakdaky bank operasiýalaryny we geleşiklerini geçirip bilerler, ýagny:

-müşderileriň we banklaryň korrespondentleriniň, şol sanda daşary ýurtlylaryň şçýotlaryny açmagy hem alyp barmagy;

-müşderileriň we banklaryň korrespondentleriniň tabşyrygy boýunça hasaplaşygy we olaryň kassa hyzmatyny amala aşyrmagy;

-goýumlary (depozitleri) çekmegi we karz alyjy bilen ylalaşmak esasynda kreditleri bermegi;

-inwestirlenýän serişdeleriň eýeleriniň we şol serişdelere serenjam berijileriň tabşyrygy boýunça, şeýle hem bankyň öz serişdeleriniň hasabyna maýa goýumlaryny maliýeleşdirmegi;

-aksiýalary we beýleki gymmatly kagyzlary goýbermegi. Öz hasabyna ýa-da müşderileriň serişdeleriniň hasabyna töleg dokumentlerini we gymmatly kagyzlary satyn almagy, satmagy we saklamagy, şeýle hem şolar bilen häzirki hereket edýän kanunlar tarapyndan gadagan edilmedik beýleki operasiýalary amala aşyrmagy;

-ýerine ýetirilmegi pul görnüşinde göz önünde tutulan kepillikleriň, zamunlyklaryň we gaýry borçnamalaryň üçünji taraplaryň adyndan berilmegini;

-harytlary ibermegiň (postawkasynyň) we hyzmatlary etmek hakyndaky şertnamadan gelip çykýan talap hukuklaryny edinmegi, şeýle taraplary ýerine ýetirmegiň töwekgelçiliklerini kabul etmegi we şol taraplary inkassirlemegi (forfeýting), şeýle hem şol operasiýalary harytlaryň hereketine goşmaça gözegçilik bilen ýerine ýetirmegi (faktoring);

-ýuridiki we fiziki taraplardan, şol sanda ýurtly ýuridiki we fiziki taraplardan nagt daşary ýurt walýutasyny hemem sçýotlarda we goýumlarda bar bolan walýutany satyn almagy we olara satmagy;

-Türkmenistanyň Merkezi bankynyň ygtyýarnamasy esasynda Türkmenistanda we onyň çäginde daşarda gymmat bahaly metallary, daşlary, şeýle hem şolardan ýasalan önümleri kabul etmegi we saklamagy;

-müşderileriň tabşyrmagy boýunça serişdeleri çekmegi we ýerleşdirmegi hem-de gymmatly kagyzlary dolandyrmagy (ynanç (trast) operasiýalary);

-bank işi bilen baglanyşykly konsultativ hyzmatlary etmegi, şol sanda müşderileriň maýa goýumlaryny (inwestisiýalaryny) dolandyryjysy ýa geňeşçi ýa-da maliýe agenti ýa konsultanty hökmünde hyzmatlary etmegi;

-enjamlary, transport serişdelerini we gaýry emlägi kärende şertlerinde bermek üçin olary bankyň öz serişdeleriniň hasabyna satyn almagy (lizing operasiýalaryny amala aşyrmagy);

-häzirki hereket edýän kanunlara laýyklykda gozgalmaýan emläk bilen girewine goýmak-almak operasiýalaryny we beýleki operasiýalary geçirmegi;

- degişli ygtyýarnama bar bolan halatynda we şu Kanun hem-de Türkmenistanyň beýleki kanunçylyk aktlary bilen gadagan edilmedik beýleki operasiýalary we geleşikleri geçirmegi;

- maddy önümçiligiň we maddy gymmatlyklaryň söwdasy, şeýle hem strahowaniýäniň ähli görnüşleriniň sferasyndaky (ugrundaky) banklaryň işi gadagan edilýär, muňa walýuta strahowaniýesi, kredit we prosent töwekgelçilikleri we beýleki bank operasiýalary boýunça töwekgelçilikler girmeyär;

- Jenaýatçylykly ýol bilen alnan girdejileriň kanunlaşdyrylmagyna we terrorçylygyň maliýeleşdirilmegine garşy hereket etmek boýunça ygtyýarly döwlet edarasından terrorçylyk işine (terrorçylygy maliýeleşdirmäge) gatnaşygy hakynda maglumat gelip gowşan şahsy we edara görnüşli taraplaryň amallaryny, şol amaly amala aşyrmak hakynda müşderiniň görkezmesiniň ýerine ýetirilmeli senesinden başlap üç iş gününe togtadyrlar we amalyň togtadylan gününden gijä galman bu barada jenaýatçylykly ýol bilen alnan girdejileriň kanunlaşdyrylmagyna we terrorçylygyň maliýeleşdirmegine garşy hereket etmek boýunça ygtyýarly döwlet edarasyna maglumat berýärler.

III bölüm.

14-nji madda. Bank dolandyryşynyň düzümi

Bank dolandyryşynyň düzümi banky esaslandyryjylar tarapyndan kesgitlenilýär. Banklar öz işinde şu Kanun we Türkmenistanyň beýleki kanunçylyk aktlary esasynda işlenip düzlen ustawlaryndan ugur alýarlar. Ustawda onuň resmi ady we ýuridiki adresi, bank Sowetiniň we bankyň Prawleniýesiniň, auditor gullugynyň ygtyýarlary, ustaw kapitalynyň möçberi, onuň aksiýalarynyň sany we nominal gymmaty, şeýle hem aksiýalaryň eýeleriniň hukuklary görkezilýär. Ustawa şonuň ýaly-da kanunlaryň ters gelmeýän, bank işiniň aýratynlygy bilen baglanyşykly düzgünler goşulyp bilner.

Bank öz işinde bankyň Prawleniýesi tarapyndan tassyklanýan içerki tertip – düzgüniniň kadalaryndan ugur alýar. Şonda bolsa bankyň düzümi, ştat raspisaniýesi, uprawleniýeler we bölümler hakynda düzgünnama, olaryň funksiýalary hem wezipeleri, şeýle hem bankyň kiçi bölümleriniň özara gatnaşygy, bankyň başlygynyň, onuň orunbasarlarynyň, prawleniýäniň agzalarynyň wezipe borçlary bellenilýär.

15-nji madda. Bankyň Soweti

Bankyň Soweti bankyň işini ugrukdyrýar we ony sazlaşdyrýar, onuň agzalarynyň sany täk bolup kada hökmünde üç adamdan az bolmadyk agzadan ybarat düzülýär. Sowetiň agzalary bankyň aksionerleriniň (esaslandyryjylarynyň) umumy ýygnaгыnda azyndan üç ýyl möhlet bilen saýlanylýar.

Sowetiň agzalary bankyň aksionerleri (esaslandyryjylary) bolup biler. Sowetiň agzalary gaýtadan saýlanylýp bilner. Sowetiň agzalarynyň göz haky diňe bankyň sap düşewündinden tölenýär.

Şu aşakdaky halatda adam bankyň Sowetiniň agzalygyna saýlanyp bilmez, eger saýlanan bolsa onda boşadylmalydyr hususan-da:

- belli bir iş bilen meşgullanmak ýa-da belli bir wezipäni eýelemek hukugyndan suduň karary bilen kesilen adam;

- Sowetiň agzalygyna saýlanmazdan ozal, gös-göni Türkmenistanyň Merkezi bankynyň Prawleniýesiniň agzasy bolan ýa-da bolup durýan adam;

- bergä batyp galan diýlip ygılan edilen adam.

Sowetiň agzalary öz hukuklaryny we borçlaryny üçünji taraplara berip bilmeýärler.

16-njy madda. Bankyň prawleniýesi

Bankyň prawleniýesi ýerine ýetiriji organ hasaplanýlýar, ol umumy banky esaslandyryjylaryň ýygnaýynyň we bankynyň Sowetiniň kararlaryny ýerine ýetirýär hem-de bankyň Sowetine hasabat berýär.

Prawleniýäniň agzalarynyň sany tak bolan adamlardan ybaratdyr. Prawleniýäniň agzalary aksionerleriň (esaslandyryjylaryň) umumy ýygnaýynda azyndan üç ýyl möhlet bilen saýlanylýar. Prawleniýäniň agzalary gaýtadan saýlanylýar bilner.

Prawleniýäniň başlygy we agzalary Türkmenistanyň Prezidenti tarapyndan bellänilip, şeýle hem bankyň ustawy tassyklanyp bilner. Bankyň başlygy hem bankyň prawleniýesiniň agzasydyr.

Şu Kanunyň 15-nji maddasynda göz önünde tutulan halatlarda adam agzalyga saýlanylýp bilinmez ýa-da, eger saýlanylan bolsa, agzalykdan boşadylmalydyr.

Bankyň prawleniýesiniň agzalary öz hukuklaryny we borçlaryny üçünji taraplara berip bilmeýärler.

17-nji madda. Bankyň ustaw kapitaly

Bankyň ustaw kapitaly ýuridiki we fiziki taraplaryň serişdeleriniň, üleş paý wznoslarynyň, aksiýalary we beýleki gymmatly kagyzlary goýbermegiň hasabyna düzülýär hem-de bankyň borçnamalaryny üpjün etmäge gönükdirilendir.

Wezipe borçlaryny ýerine ýetirmäge gönükdirilen býujet serişdeleri (Türkmenistanyň Merkezi bankyndan başgasy), kredite alnan, girewine goýlan serişdeler, şeýle hem haýyr-sahawat jemgyýetçilik fondlarynyň serişdeleri bankyň ustaw fonduny düzmek üçin peýdalanylýp bilinmez.

Aksiýalary yzyna satyn almak ýa-da ätiýaçlyk aktiwlerini paýlamak ýoly bilen özüleriniň ustaw kapitalyny we ätiýaçlyklaryny (rezerwlerini) azaltmaklyk banklara gadagan edilýär.

Banklar häzirki hereket edýän kanunlar tarapyndan bellänilen tertipde daşary ýurt walýutasyndan düşýän düşewüntden walýuta fonduny döredip bilerler we ony Türkmenistanda we daşary ýurtlarda bank işini, investisiýalary ösdürmek üçin peýdalanylýp bilerler.

Ustaw foňdunyň minimal möçberi Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan bellänilýär. Daşary ýurtly banky esaslandyryjynyň wznoslarynyň üçden bir bölegi erkin

çalşylýan (konwentirlenýän) walýutada tabşyrylmalydyr.

18-nji madda. Auditor gullugy

Her bir bankyň içerki auditor gullugy bolmalydyr, onuň agzalarynyň sany täk bolup, şolar bankyň aksionerleriniň (esaslandyryjylarynyň) umumy ýygnagy tarapyndan üç ýyldan az bolmadyk möhlete belleniýär. Auditor gullugy Türkmenistanyň Merkezi bankyna berilýän bankyň bir ýylyň dowamyndaky maliýe ýagdaýyny we ýyllyk balansynyň düzlüşini we beýleki hasabat materiallaryny barlamak üçin belleniýär. Auditor gullugy bankyň Sowetiniň önünde hasabat berýär. Bankyň Sowetiniň we Prawleniýesiniň agzalary şol bir wagtyň özünde auditor gullugynyň agzalary bolup bilmezler. Auditor gullugy şu aşakdaky wezipelere borçludur, ýagny:

-bankyň sçýotlaryny we ýazgylaryny derňemäge;

-bank tarapyndan ulanylýan kanunlaryň we düzgünleriň berjaý edilişine gözegçilik etmäge we bu barada bankyň Sowetiniň önünde hasabat bermäge;

-bankyň işini barlamaga.

Auditor gullugy kwartalda bir gezek ýygnanýar, emma adatdan daşary ýagdaýlara, bankyň Sowetiniň çagyrmagy boýunça ýygnanýar. Kararlar gatnaşýan agzalaryň köplügi bilen kabul edilýär we ses bermekden saklanmaklyk rugsat edilmeyär.

IV bölüm.

BANKYŇ MALIÝE TAÝDAN BERKLIGINI ÜPJÜN ETMEK WE ONUŇ MÜŞDERILERINIŇ BÄHBIDINI GORAMAK

19-njy madda. Banklaryň ykdysady normatiwleri berjaý etmegi

Bankyň maliýe berkligini üpjün etmek we öz müşderileriniň bähbitlerini goramak maksady bilen kommersiýa banklary Türkmenistanyň Merkezi bankynyň kadalary bilen bellenen şu aşakdaky ykdysady normatiwleri we maksimal limitleri, hususan-da:

ustawlaýyn kapitalyň in pes möçberini;

kapitalyň ýeterlikligini, şol kapitalyň töwekgelçilik nazara alnyp ölçelen aktiwler babatyndaky mynasybeti bilen kesgitlenilmegini;

bir karz alyja berilýän kreditiň (töwekgelçiligiň) aňryçäk möçberini;

ýatyrys görnüşindäki aktiwleriň talap bildirilende ödelmeli borçnamalara garanyňdaky mynasybeti boýunça kesgitlenilýän ýatyrys normatiwini berjaý etmelidirler.

Banklar strahowoý, ätiýaçlyk (rezew) we beýleki zerur fondlary döredýärler.

20-nji madda. Bank syry

Türkmenistanyň banklary, Türkmenistanyň Merkezi bankyny goşmak bilen öz müşderileriniň we habarçylarynyň operasiýalary, şýotlary we goýumlary boýunça syry kepillendirýärler. Bankyň ähli gullukçylary onuň müşderileriniň we habarçylarynyň operasiýalary şýotlary we goýumlary boýunça syry saklamaga borçludylar.

Edara görnüşli taraplaryň amallary we hasaplary hakyndaky maglumatlar edara görnüşli taraplaryň özlerine, olaryň ýokardaky edaralaryna, jenaýatçylykly ýol bilen alnan girdejileriň kanunlaşdyrylmagyna we terrorçylygyň maliýeleşdirilmegine garşy hereket etmek boýunça ygtyýarly döwlet edarasyna we salgyt gulluklaryna, kazyýetlere, jenaýat yzarlaýyşyny amala aşyrýan edaralara, auditor guramalaryna olaryň resmi taýdan soramagy boýunça berilýär.

Graždanlaryň şýotlary we goýumlary baradaky sprawkalar müşderileriň özlerinden we olaryň wekilleriniň başga, işleri önümçilikde bar bolan sudlara we derňew organlaryna hem berilýär.

Şýotlar we goýumlar boýunça şolaryň eýeleri ýogalanda miras galdyrys buýrugynda görkezilen şýotuň ýa-da goýumyň eýelerine berilýär, miras işleri boýunça önümçiligi bar bolan döwlet notarial kontoralaryna, şeýle hem daşary ýurt konsul edaralaryna berilýär.

21-nji madda. Banklarda bar bolan serişdeler we beýleki gymmatlyklar babatdaky emläge bolan eýeçiligiň gadagan edilmegi we dolanyşyga töletdirilmegi

Ýuridiki taraplaryň, şol sanda daşary ýurt ýuridiki taraplarynyň banklarda bar bolan serişdeleri we beýleki gymmatlyklary babatdaky emlägine bolan eýeçiligiň gadagan edilmegi sudlaryň kararlaryndan ýa-da derňew organlarynyň kararlaryndan başga hili usul bilen gadagan edilip bilinmez, emma şolaryň töletdirilmegi diňe sudlaryň ygtyýaryna laýyklykda şolar tarapyndan berlen ispolnitel dokumentler boýunça, şeýle hem döwlet salgyt inspeksiýalarynyň talaby boýunça geçirilip bilner.

Graždanlaryň banklarda bar bolan pul serişdeleri hem beýleki gymmatlyklary babatdaky emlägine bolan eýeçiligiň gadagan edilmegi we onuň töletdirilmegi diňe suduň

hökümi ýa-da karary esasynda amala aşyrylyp bilner.

Graždanlaryň pul serişdeleriniň hem-de beýleki gymmatlyklarynyň konfiskasiýa edilmegi (emlägiň mejbury we muzdsuz döwlet eýeçilige alynmagy) şol emlägi konfiskasiýa etmek hakynda suduň höküminiň ýa-da kanuna laýyklykda çykaran kararynyň kanuny güýje girmegi esasynda geçirilip bilner.

22-nji madda. Banklaryň talap arzasy babatynda şikaýat müddeti

Türkmenistanyň banklarynyň özleri tarapyndan berlen kreditler babatyndaky şikaýatynyň wagt möhleti ýokdur.

V bölüm.

BANKLARYŇ ARASYNDAKY GATNAŞYKLAR WE BANKLAR TARAPYNDAN MÜŞDERILERE HYZMAT EDILMEGI

23-nji madda. Bankara depozit, kredit we beýleki operasiýalar

Kommersiýa banklary we beýleki banklar şertnamalaýyn başlangyçlar esasynda serişdeleri depozitler, kreditler görnüşinde bir-birinden alyp özlerinde ýerleşdirip hem-de öz ustawlarynda göz önünde tutulan beýleki ylalaşykly çäreleri amala aşyryp bilerler.

Kommersiýa banklary we beýleki banklar öz müşderilerine kredit bermäge we özleriniň boýun alan borçnamalaryny berjaý etmäge serişdeleri ýetmedik mahalynda kredit almak üçin Türkmenistanyň Merkezi bankyna ýüz tutup bilerler. Şonuň ýaly kredit operasiýalaryny amala aşyrmagyň tertibi we şertleri Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan belgilenilýär.

Banklaryň arasyndaky hasaplaşyklary amala aşyrmak üçin Türkmenistanyň Merkezi banky öz edaralarynda habarçylyk sçýotlaryny açýar.

24-nji madda. Kreditiň (alnan karzyň) yzyna gaýtarylyp berilmegini üpjün etmek

Alnan kreditiň öz wagtynda yzyna gaýtarylyp berilmegini üpjün etmek maksady bilen banklar girewi, kepillendirmeleri, zamunlyklary we bank praktikasynda kabul edilen

beýleki formadaky borçnamalary kabul edip alýar.

Banklar krediti şol borçnamalaryň formalaryny göz önünde tutman bermek hakynda (blank krediti esasynda) karar kabul edip bilerler.

Bankda goýlan emlägiň satylmagy suda ýüz tutmazdan bankyň görkezmesi esasynda geçirilýär.

25-nji madda. Banklaryň kreditleri boýunça prosent stawkalary

Kommersiýa banklarynyň we beýleki banklaryň operasiýalar babatyndaky prosent stawkalary hem-de komission tölegiň ululyk derejesi Türkmenistanyň Merkezi bankynyň normatiw aktlaryny göz önünde tutup, banklar tarapyndan özbaşdak belenilýär.

26-njy madda. Karz alyjynyň tölemäge ukypsyz diýlip yglan edilmegi

Bankdan alan kreditlerini öz wagtynda yzyna gaýtaryp bermek boýunça öz borçnamalaryny ýerine ýetirmeýän karz alyjy tölemäge ukyby bolmadyk diýlip yglan edilip bilner. Bu barada esasy kreditorlar, ýokarda duran organ, karz alyjynyň kärhanasyny esaslandyryjylaryň (gatnaşyjylaryň) bellige alnan ýerindäki welaýatyň häkimligi ýa-da Aşgabat şäheriniň häkimligi habardar edilmelidir.

27-nji madda. Tölemäge ukypsyz diýlip yglan edilen karz alyjy babatyndaky görülyän çäreler

Tölemäge ukypsyz diýlip yglan edilen karz alyjy babatyndaky meseleler Türkmenistanyň kanunlaryna laýyklykda çözülýär.

28-nji madda. Banklar bilen müşderileriň arasyndaky gatnaşyklar

Banklar bilen müşderileriň arasyndaky gatnaşyklar şertnamalaýyn häsiýete eýedir.

Müşderiler kredit-hasaplaşyk operasiýalary üçin we kassa taýdan özlerine hyzmat edilmegi üçin banklary özbaşdak saýlaýarlar. Olara bank operasiýalarynyň ähli görnüşleri boýunça bir ýa-da birnäçe banklarda, esasy işiniň hyzmaty üçin diňe bir bankda

hasaplaşyk sçýotlaryny açmak bilen hyzmat edilip bilner.

Banklar maliýeleşdirilýän obýektler boýunça kredit çeşmeleriniň müşderiler tarapyndan dogry, maksatlaýyn peýdalanyşyna gözegçiligi amala aşyrýarlar.

29-njy madda. Monopoliýa garşy kadalary berjaý etmek

Banklara prosent stawkalaryny we komission tölegiň möçberlerini bellemek meselelerinde bank operasiýalarynyň bazaryny monopolizirlemäge, bank işinde bäsdeşligi çäklendirmäge gönükdirilen ylalaşyklary gazanmak maksady bilen soýuzlary, assosiasiyalary we beýleki birleşikleri döretmek hem-de peýdalanmak gadagan edilýär.

Banklaryň monopoliýa garşy kadalary berjaý edişine Türkmenistanyň Merkezi banky, şeýle hem kanunlar esasynda döredilen ýörite ygtyýarly edilen organlar kontrollyk edýärler.

V bölüm

TÜRKMENISTANDA SÜÝŞÜRINTGI IŞI

30-njy madda. Ilatyň süýşürintgiler goýumlary

Ilatyň süýşürintgiler goýumlary ähli kommersiýa banklary we beýleki banklar tarapyndan kabul edilip bilner.

Banklar ilatyň goýumlaryny kabul etmek boýunça operasiýalary geçirmegiň şertlerini özbaşdak belleýärler.

Goýumlara pullaryň kabul edilmegi banklar tarapyndan goýumyň kabul edilendigini tassyklaýan dokumentiň goýumça berilmegi bilen amala aşyrylýar.

Kommersiýa banklary ilatyň goýumlarynyň doly saklanylmagyny we goýumçynyň ilkinji talaby boýunça şolaryň berilmegini kepillendirýärler. Şu maksat bilen banklar ilatyň goýumlaryny bellenen fonduň summasyndan artyk çekip bilmezler, şeýle hem Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan kesgitlenen tertipde we şertlerde ilatyň goýumlary boýunça bankara ätiýaçlyk fondlaryny döretmäge borçludyr.

Döwlet Türkmenistanyň Süýşürintgiler bankyna ilatyň ynanan pul serişdeleriniň we gaýry gymmatlyklaryň doly saklanylmagyna kepill geçýär.

31-nji madda. Goýumçylar

Türkmenistanyň, graždanlary, daşary ýurt graždanlary we graždanlygy bolmadyk adamlar banklaryň goýumçylary bolup bilerler.

Goýumçylar özleriniň goýumlaryna ygtyýarlyk edip, şolar boýunça banklar tarapyndan hödürlenýän prosentler görnüşinde ýa-da gaýry formada girdejiler alyp, nagt däl görnüşinde hasaplaşyklar geçirip bilerler. Goýumçynyň özi öläýen halatynda şol goýumy islendik adama ýa-da döwlete bermek hakynda banka buýruk bermäge hukugy bardyr.

Goýumçynyň ölen halatynda onuň buýruk bermedik goýumy Türkmenistanyň kanunlary tarapyndan bellenen tertipde mirasdarlara berilýär.

Kämillik ýaşyna ýetmedik adamlaryň özleri öz adyna goýum goýan bolsalar, şol goýuma özbaşdak ygtyýar edýärler.

Kämillik ýaşyna ýetmedikleriniň adyna kimdir biri tarapyndan goýlan goýumlara şu aşakdakylar:

kämillik ýaşyna ýetmedikler 15 ýaşyny dolduranda olaryň ene-atalarynyň ýa-da gaýry kanuny wekilleriniň razyçylygy bilen kämillik ýaşyna ýetmedikleriniň özi ygtyýarlyk edýärler.

Goýumlar boýunça girdejiilere salgyt salynmaýar.

VI bölüm.

BANKLARDA HASABA ALYŞ WE HASABATLYLYK

32-nji madda. Banklarda hasaba alyş we hasabatlylyk

Banklar tutuş bank boýunça balansy we hasabat materiallaryny taýýarlaýarlar we Türkmenistanyň Merkezi bankyna hödürleýärler, buhgalterçilik hasaba alşy we hasabatlylygy Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan tassyklanylýan ýeke-täk kadalar boýunça amala aşyrýarlar.

Banklaryň şçýotlary we maliýe hasabatlary şonuň ýaly hem filiallaryň operasiýalaryny we maliýe ýagdaýyny beýan etmelidir.

33-nji madda. Auditorçylyk

Banklar bankyň hasabatlarynyň sertifikasiýasyny geçirmek üçin daşarky auditoryň ýa-da Türkmenistanyň Merkezi bankynyň auditorçylyk gullugynyň kömek etmegi üçin ýüzlenip bilerler.

34-nji madda. Balansy we hasabatlary çap etmek

Banklar geçen maliýe ýyly üçin ýyllyk balansy we beýleki hasabat materiallaryny olardaky maglumatlar auditorçylyk gulluk tarapyndan tassyklanylandan soň çap edýärler.

35-nji madda. Daşary ýurt banklarynyň filiallary

Daşary ýurt banklarynyň Türkmenistanyň territoriýasynda açylan filiallary barada şu Kanunyň maddalarynyň düzgünleri ulanylýar.

VII bölüm.

BOZULMALAR WE SANKSIÝALAR

36-njy madda. Bozulmalar we sanksiyalar

Şu maddada görkezilen bozulmalar üçin göz önünde tutulan sanksiyalar Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan kesgitlenilýär. Her bir zyýan çeken tarap şeýle kararyň üstünden suda şikaýat edip biler.

Türkmenistanyň Merkezi banky şu Kanunyň, Türkmenistanyň Merkezi bankynyň normativ dokumentleriniň, bank ygtyýarnamasyna goşulan şertleriň we çäklendirmeleriň bozulandygy, bank, onuň eýesi ýa-da ýolbaşçylary barada şu aşakdaky sanksiyalary ulanýar, ýagny:

ýazmaça duýduryş berýär;

banklar baradaky sanksiyalar görkezilen goldanmalary (instruksiýalary) çykarýar;

jerime salýar;

şu Kanunyň düzgünleri gaýtadan gödek ýa-da gödek bozulan mahaly bankyň ýolbaşçylaryny wezipeseni ýerine ýetirmekden wagtlaýyn ýa-da hemişelik aýyrýar;

bankyň maliýe ýagdaýynyň durnuklylygyny saklamak boýunça çäreleriň görülmegi üçin aksionerleriň ýa-da bank eýeleriniň ýygnagyny çagyryar;

şu Kanunyň VIII bölüminiň düzgünlerine laýyklykda banky konserwirleýär;

bank lisenziýasyny yzyna alýar.

Şu maddada göz önünde tutulan sanksiýalar Türkmenistanyň ulanylýan kanunlarynda göz önünde tutulan sanksiýalaryň ýatyrylmagyna alyp barmaýar.

Sanksiýalar şu Kanunyň düzgünlerini bozýan ähli ýuridiki we fiziki taraplar barada ulanylýar.

Şu madda laýyklykda salynýan jerimeler Türkmenistanyň ulanylýan kanunlarynda belenen tertipde tölenilýär.

37-nji madda. Türkmenistanyň Merkezi bankynyň, kararlaryna arz etmegiň tertibi

Kommersiýa we beýleki banklar ýa-da olary esaslandyryjylar Türkmenistanyň Merkezi bankynyň kararlaryna arz edip bilerler.

VIII bölüm.

KONSERWIRLEMEK WE ÝATYRMAK

38-nji madda. Konserwirlemek

Şu Kanunyň talaplary telim gezek ýa-da gaýtadan bozulan mahaly Türkmenistanyň Merkezi banky şol bankyň maliýe ýagdaýyny saklamak ýa-da gowulandyrmak üçin ony konserwirlemek hakynda karar çykarýar.

39-njy madda. Konserwirlemek hakyndaky karar

Banky konserwirlemek hakyndaky kararda:

konserwirlemegiň sebäpleri;

Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan bellenen konserwirleýjiniň ady;

konserwirlemegiň möhleti;

bankyň müşderileriniň goýumlaryny we beýleki serişdelerini gozgamasyz etmek mümkinçiligi;

bankyň, ýolbaşçylary barada ulanylýan çäreler görkezilýär.

40-njy madda. Konserwirlemek hakyndaky kararyň kanuny güýje girmegi

Konserwirlemek hakyndaky karar şol kararda görkezilen seneden başlap güýje girýär we merkezi gazetde çap edilýär.

Bankyň adyndan we onuň hasabyna geçirilýän, konserwirleýji tarapyndan deslapdan tassyklanylmadyk bank operasiýalary konserwirlemek hakyndaky kararyň çap edilen senesinden soň ýatyrylýar we konserwirleýji başga karara gelmese, hakyky däl diýlip ykrar edilýär.

Konserwirlemek aksionerleriň ýa-da bankyň beýleki eýeleriniň, bankyň ýolbaşçylarynyň bank baradaky ygtyýarlyklarynyň güýjüni togtadýar.

Konserwirleýji bankyň ýolbaşçylarynyň Türkmenistanyň Merkezi bankynda saklanylýan spisogyna üýtgetmeler girizmek hakynda 15 gününň dowamynda towakganama bilen ýüzlenýär.

41 -nji madda. Konserwirleýjiniň ygtyýarlary

Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan bellenen konserwirleýjiniň bankyň maliýe ýagdaýyny durnuklaşdyryjy kararlary kabul etmäge we çäreleleri görmäge, şol sanda bankyň ýolbaşçylaryny we gullukçylaryny wezipesinden aýyrmak hakynda towakganama bilen ýüzlenmäge hukugy bardyr.

42-nji madda. Baglamak hakyndaky buýruklar

Konserwirleýji Türkmenistanyň ýuridiki we fiziki taraplarynyň bankdaky goýumlarynyň we investisiýalarynyň köp bolanda bir ýyl möhlet bilen doly ýa-da kem-käsleýin baglanylandygyny islendik pursatda ygylan edip biler.

43-nji madda. Banky tölege ukypsyz diýip ykrar etmek

Türkmenistanyň Merkezi banky konserwirlemek döwründe ýa-da konserwirlemek döwrüniň soňunda banky tölege ukypsyz diýip ykrar edýär we Türkmenistanyň ulanylýan kanunlaryna laýyklykda ony ýatyrýar.

44-nji madda. Türkmenistanyň Merkezi bankynyň nägilelikleriniň kanagatlandyrylmagy baradaky hukugy

Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan serişdeleriniň banka berilmegi netijesinde bankyň emele gelen bergileri ol konserwirlenen mahlay «Bergidarlaryň batyp galmagy hakyndaky» Türkmenistanyň Kanuny tarapyndan bellenen nobatlylyk tertibinde tölenilýär.

45-nji madda. Konserwirlemegi ýatyrmak

Konserwirlemek şu aşakdaky halatlarda, ýagny:

konserwirlemegiň möhleti tamamlanandan soň;

eger bank işini kadaly ýerine ýetirip biljek diýip ol hasap edýän bolsa, Türkmenistanyň Merkezi bankynyň karary boýunça, has irki möhletde;

Ulanylýan kanunlara laýyklykda bank ýatyrylan halatynda konserwirlemek aýrylýar.

IX bölüm

JEMLEÝJI DÜZGÜNLER

46-njy madda. Şu Kanuny güýje girizmek hakynda

Şu Kanun çap edilen gününden başlap güýje girýär.

Türkmenistanyň Mejlisi tarapyndan 1992-nji ýylyň 19-njy maýynda kabul edilen (Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 1992-nji ýyl № 5, 35-nji maddany) «Banklar we bank işi hakyndaky» Türkmenistanyň Kanunynyň güýjini ýitiren diýip hasaplamaly.

Türkmenistanyň Saparmyrat

Prezidenti   Türkmenbaşy

Aşgabat şäheri

1993-nji ýyl, 8-nji oktyabr

№ 890-XП

Symfony\Component\HttpFoundation\File\Exception\FileNotFoundException: The file "C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\public\Kommersiýa banklary we bank işi hakynda.doc" does not exist in file C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\symfony\HttpFoundation\File\File.php on line 36

```
#0 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\symfony\HttpFoundation\BinaryFileResponse.php(94): Symfony\Component\HttpFoundation\File\File->__construct('C:\\Users\\Admini...')
#1 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\symfony\HttpFoundation\BinaryFileResponse.php(52): Symfony\Component\HttpFoundation\BinaryFileResponse->setFile('C:\\Users\\Admini...', 'attachment', false, true)
#2 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\ResponseFactory.php(165): Symfony\Component\HttpFoundation\BinaryFileResponse->__construct('C:\\Users\\Admini...', 200, Array, true, 'attachment')
#3 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\app\Http\Controllers\ActController.php(35): Illuminate\Routing\ResponseFactory->download('C:\\Users\\Admini...')
#4 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Controller.php(54): App\Http\Controllers\ActController->export_word('35560')
#5 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\ControllerDispatcher.php(45): Illuminate\Routing\Controller->callAction('export_word', Array)
#6 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Route.php(262): Illuminate\Routing\ControllerDispatcher->dispatch(Object(Illuminate\Routing\Route), Object(App\Http\Controllers\ActController), 'export_word')
#7 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Route.php(205): Illuminate\Routing\Route->runController()
```

```
#8 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(721): Illuminate\Routing\Route->run()
#9 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(128): Illuminate\Routing\Router->Illuminate\Routing\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#10 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\app\Http\Middleware\Check.php(30): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#11 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): App\Http\Middleware\Check->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#12 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\app\Http\Middleware\Locale.php(27): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#13 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): App\Http\Middleware\Locale->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#14 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Middleware\SubstituteBindings.php(50): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#15 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Routing\Middleware\SubstituteBindings->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#16 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\VerifyCsrfToken.php(78): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#17 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\VerifyCsrfToken->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#18 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\View\Middleware\ShareErrorsFromSession.php(49): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#19 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\View\Middleware\ShareErrorsFromSession->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#20 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Session\Middleware\StartSession.php(121): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#21 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Session\Middleware\StartSession.php(64): Illuminate\Session\Middleware\StartSession->handleRequest(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Illuminate\Session\Store), Object(Closure))
#22 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Session\Middleware\StartSession->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#23 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Cookie\Middleware\AddQueuedCookiesToResponse.php(37): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#24 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Cookie\Middleware\AddQueuedCookiesToResponse->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#25 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Cookie\Middleware\EncryptCookies.php(67): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#26 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Cookie\Middleware\EncryptCookies->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#27 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(103): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#28 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(723): Illuminate\Pipeline\Pipeline->then(Object(Closure))
#29 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(698): Illuminate\Routing\Router->runRouteWithinStack(Object(Illuminate\Routing\Route), Object(Illuminate\Http\Request))
#30 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(662): Illuminate\Routing\Router-
```

```
>runRoute(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Illuminate\Routing\Route))
#31 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Router.php(651): Illuminate\Routing\Router-
>dispatchToRoute(Object(Illuminate\Http\Request))
#32 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(167): Illuminate\Routing\Router-
>dispatch(Object(Illuminate\Http\Request))
#33 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(128): Illuminate\Foundation\Http\Kernel-
>Illuminate\Foundation\Http\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#34 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\livewire\livewire\
src\DisableBrowserCache.php(19): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\
{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#35 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Livewire\DisableBrowserCache-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#36 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest.php(21): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#37 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\ConvertEmptyStringsToNull.php(31):
Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest->handle(Object(Illuminate\
Http\Request), Object(Closure))
#38 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
ConvertEmptyStringsToNull->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#39 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest.php(21): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#40 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TrimStrings.php(40): Illuminate\Foundation\
Http\Middleware\TransformsRequest->handle(Object(Illuminate\Http\Request),
Object(Closure))
#41 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
TrimStrings->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#42 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\ValidatePostSize.php(27): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#43 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
ValidatePostSize->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#44 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\PreventRequestsDuringMaintenance.php(86):
Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\
Request))
#45 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
PreventRequestsDuringMaintenance->handle(Object(Illuminate\Http\Request),
Object(Closure))
#46 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\fruitcake\laravel-
cors\src\HandleCors.php(38): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\
{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#47 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Fruitcake\Cors\HandleCors-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#48 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Http\Middleware\TrustProxies.php(39): Illuminate\Pipeline\Pipeline-
>Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#49 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Http\Middleware\TrustProxies-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#50 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(103): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\
Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#51 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(142): Illuminate\Pipeline\Pipeline-
>then(Object(Closure))
#52 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
```

```
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(111): Illuminate\Foundation\Http\Kernel-  
>sendRequestThroughRouter(Object(Illuminate\Http\Request))  
#53 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\public\index.php(52):  
Illuminate\Foundation\Http\Kernel->handle(Object(Illuminate\Http\Request))  
#54 {main}
```